

20-LECIE PARKU KULTUROWEGO WIETRZYCHOWICE

Posted on 8 czerwca 2026

W 2026 roku Park Kulturowy Wietrzychowice obchodzi 20-lecie swojego istnienia. Jubileusz stanowi okazję do przypomnienia historii ochrony jednych z najcenniejszych zabytków archeologicznych w Polsce – kujawskich grobowców megalitycznych liczących około 5,5 tysiąca lat. Z tej okazji przygotowano program wydarzeń popularyzujących wiedzę o megalitach, ich badaniach oraz znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego regionu. Patronat honorowy nad obchodami jubileuszu objął Narodowy Instytut Dziedzictwa.

Dokładnie 20 lat temu, 18 lipca 2006 roku, samorząd Gminy Izbica Kujawska powołał Park Kulturowy Wietrzychowice. Jego głównym zadaniem jest ochrona unikatowych grobowców megalitycznych pochodzących z epoki kamienia. Monumentalne budowle, wzniesione około 5,5 tysiąca lat temu, należą do najstarszych zachowanych obiektów architektonicznych na kontynencie europejskim i stanowią wyjątkowe dziedzictwo kulturowe Kujaw.

Grobowce, osiągające często ponad 100 metrów długości i do 4 metrów wysokości, były miejscem pochówku osób zajmujących szczególną pozycję w ówczesnych społecznościach. Jednocześnie pełniły funkcję miejsc kultu i najważniejszych obrzędów religijnych. Ich nazwa wywodzi się z języka greckiego – „megas” oznacza wielki, a „lithos” kamień.

Przez tysiące lat megality były trwałym elementem krajobrazu Kujaw. Niestety, większość z nich została zniszczona w XIX oraz na początku XX wieku. Wietrzychowice należą do nielicznych miejsc, gdzie zachowały się tak cenne relikty pradziejowej przeszłości. Dzięki wieloletnim badaniom archeologicznym są one dziś jednymi z najlepiej rozpoznanych stanowisk archeologicznych w Polsce.

Historia naukowego poznawania tego miejsca sięga 1936 roku, kiedy badania rozpoczął prof. Konrad Jażdżewski. Jego dorobek jest kontynuowany przez kolejne pokolenia archeologów oraz pasjonatów dziedzictwa megalitycznego. Efektem tych działań jest kompleksowa ochrona grobowców, objętych opieką konserwatorską i udostępnionych zwiedzającym. Na terenie parku funkcjonuje ścieżka edukacyjna, miejsca odpoczynku oraz infrastruktura turystyczna pozwalająca poznawać historię tego niezwykłego miejsca.

Szczególną rolę w rozwoju Parku Kulturowego Wietrzychowice odgrywają badania prowadzone przez Fundację Badań Archeologicznych im. Profesora Konrada Jażdżewskiego oraz Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi. Od 2009 roku przedsięwzięcia te realizowane są przy wsparciu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Ochrona Zabytków Archeologicznych”.

Obchody 20-lecia Parku Kulturowego Wietrzychowice będą miały charakter otwarty i bezpłatny. Program jubileuszu nawiązuje zarówno do 90-letniej tradycji badań archeologicznych, jak i do współczesnej działalności parku.

Jednym z najważniejszych wydarzeń będzie tradycyjny festyn archeologiczny, który odbędzie się 6 września 2026 roku i jak co roku zgromadzi tysiące odwiedzających. W ramach Europejskich Dni Archeologii zaplanowano również grę terenową „Archeologia i środowisko Parku Kulturowego Wietrzychowice” skierowaną do młodzieży szkolnej (12 czerwca 2026 r.) oraz pieszy i rowerowy „Rajd Megalityczny” (13 czerwca 2026 r.).

W programie jubileuszu znalazły się także dwa spotkania popularnonaukowe. Pierwsze, zaplanowane na 5 września 2026 roku, będzie poświęcone podsumowaniu 90 lat badań archeologicznych prowadzonych w Wietrzychowicach. Drugie spotkanie, które odbędzie się 16 grudnia 2026 roku, przybliży najnowsze wyniki interdyscyplinarnych badań naukowych cmentarzyska megalitycznego.

Obchody „20-lecia Parku Kulturowego Wietrzychowice” organizowane są przez:

- Gminę Izbica Kujawska reprezentowaną przez burmistrza Marka Dorobiałę,
- Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Izbicy Kujawskiej reprezentowane przez dyrektora Dariusza Zdzenickiego
- Fundację Badań Archeologicznych Imienia Profesora Konrada Jażdżewskiego, reprezentowaną przez prezesa Piotra Papiernika
- Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne w Łodzi reprezentowane przez dyrektora Dominika Płazę
- Nadleśnictwo Koło – Lasy Państwowe reprezentowane przez nadleśniczego Waldemara Kubiaka
- Klub Turystyki Rowerowej Horyzont – Izbica Kujawska reprezentowany przez prezesa Jarosława Pałczyńskiego